

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 337/06-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. Š., t. č. vo väzbe K., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 18/06 v spojení s postupom a uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Tos 12/06-1684 a postupom a uznesením Okresného súdu Humenné č. k. 4 T 18/06-1735 a základného práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Ntro 1/06-1747 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2006 doručená sťažnosť M. Š., t. č. vo väzbe K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie:

1. základného práva na pozbavenie osobnej slobody zákonným spôsobom a zo zákonných dôvodov zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na urýchlené preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 18/06 v spojení s postupom a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Tos 12/06-1684, ktorým bol sťažovateľ ponechaný vo väzbe;

2. základného práva na pozbavenie osobnej slobody zákonným spôsobom a zo zákonných dôvodov zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy a základného práva na urýchlené preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom a uznesením okresného súdu č. k. 4 T 18/06-1735, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 24. apríla 2006;

3. práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania zaručeného v čl. 5 ods. 3 dohovoru uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Ntro 1/06-1747, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 8. augusta 2006.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 4 Tp 75/05 z 28. augusta 2005 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Dňa 31. januára 2006 bola okresnému súdu podaná proti sťažovateľovi obžaloba.

Ad 1 Okresný súd uznesením sp. zn. 4 T 18/06 z 22. februára 2006 zmenil dôvody trvania väzby tak, že u sťažovateľa pomínul dôvod väzby uvedený v § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. januára 2005. Dňa 2. marca 2006 sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu okresného súdu sp. zn. 4 T 18/06 z 22. februára 2006 sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol 27. marca 2006 uznesením č. k. 4 Tos 12/06-1684 a následne 10. apríla 2006 bol trestný spis sťažovateľa vrátený okresnému súdu. Napriek tomu, uznesenie krajského súdu č. k. 4 Tos 12/06-1684 z 27. marca 2006 bolo sťažovateľovi doručené až 11. júla 2006, čím podľa názoru sťažovateľa, mu bolo viac ako 3 mesiace

znemožnené podávať opravné prostriedky, sťažnosti a žiadosti, ktoré obvinenému umožňuje Trestný poriadok.

Ad 2 Dňa 24. apríla 2006 sťažovateľ podal okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby. Keďže okresný súd do augusta 2006 o tejto žiadosti nerozhodol, dňa 7. augusta 2006 podal sťažnosť na prieťahy v konaní a zároveň týmto podaním požiadal aj o prepustenie z väzby (ďalej aj ako „spojené podanie“). Podľa názoru sťažovateľa až po tejto jeho sťažnosti, okresný súd účelovo so spätným dátumom 4. augusta 2006, uznesením č. k. 4 T 18/06-1735, rozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 24. apríla 2006 tak, že túto žiadosť zamietol. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd takýmto postupom a rozhodnutím porušil jeho základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ad 3 O spojenom podaní sťažovateľa z 24. apríla 2006 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6 Ntro 1/06-1747 z 22. augusta 2006. Podľa sťažovateľa v tomto uznesení je správne uvedené, že jeho sťažnosť na prieťahy je opodstatnená, ale namieta, že v dôsledku tohto zistenia nebol prepustený na slobodu. Ďalej namieta porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru a to tým, že postupom okresného súdu a uznesením krajského súdu č. k. 6 Ntro 1/06-1747 z 22. augusta 2006 bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú sťažovateľ odôvodnil tým, že je nevinný, pričom „väzba je len zabezpečovací inštitút a obmedzenie osobnej slobody občana je vážnym zásahom do jeho práv a je povinnosťou súdu dbať na to, aby doba väzby neprekročila nevyhnutnú hranicu. Inštitút väzby je krajným prostriedkom zabezpečenia prítomnosti obvineného (...) z čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva, že väzba má trvať len nevyhnutnú dobu. Podľa tvrdenia sťažovateľa súdy vidia dôvodnosť jeho väzby v skutočnosti, že sťažovateľ mal páchať trestnú činnosť v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia, ako aj v skutočnosti, že bol v minulosti viackrát súdne trestaný.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie čl. 17 ods. 2, čl. 154c ústavy, čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, prepustil sťažovateľa z väzby a priznal mu finančné zadost'učinenie vo výške 200 000 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 4 T 18/06 v spojení s postupom a uznesením krajského súdu č. k. 4 Tos 12/06-1684 a postupom a uznesením okresného súdu č. k. 4 T 18/06-1735 bol porušený čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru a uznesením krajského súdu č. k. 6 Ntro 1/06-1747 bol porušený čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Ad 1 Vo vzťahu k tej časti sťažnosti ústavný súd uvádza, že podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Zo samotného obsahu sťažnosti, ako aj z rozhodnutí, ktoré si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu vyplynulo, že napadnuté uznesenie krajského súdu č. k. 4 Tos 12/06-1684 z 27. marca 2006 bolo sťažovateľovi doručené 11. júla 2006. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa svojou sťažnosťou (ktorá bola podaná na poštovú prepravu 18. septembra 2006) domáha ochrany svojich základných práv oneskorene, pretože podľa zistení ústavného súdu napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27. marca 2006 a sťažovateľ sa o ňom dozvedel 11. júla 2006. Z tohto dôvodu ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmieta pre oneskorenosť.

Ad 2 Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom a uznesením okresného súdu č. k. 4 T 18/06-1735, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 24. apríla 2006.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky,

ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006 v § 55 ods. 3 zakotvuje inštitút sťažnosti pre nečinnosť, ktorou sa ktorákoľvek zo strán (trestného konania) môže domáhať, aby nadriadený súd určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu. Uvedenú sťažnosť na priet'ahy je potrebné považovať za účinný prostriedok nápravy, prostredníctvom ktorého sa sťažovateľ mohol účinne domáhať ochrany svojich namietaných základných práv pred nadriadeným t. j. krajským súdom.

Je pravdou, že sťažovateľ podal túto sťažnosť pre nečinnosť v zmysle § 55 ods. 3 a nasl. Trestného poriadku a touto sťažnosťou sa krajský súd aj zaoberal a napokon aj o nej rozhodol uznesením č. k. 6 Ntro 1/06-1747 z 22. augusta 2006, ale na druhej strane je potrebné uviesť, že sťažovateľ podal túto sťažnosť pre nečinnosť v čase, keď už o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 24. apríla 2006 okresný súd rozhodol uznesením č. k. 4 T 18/06-1735 z 4. augusta 2006. Sťažovateľ svoje tvrdenie, že k tomuto rozhodnutiu došlo „účelovo so spätným dátumom 4. 8. 2006“, nepreukázal žiadnym dôkazom a preto ho ústavný súd posúdil len ako nepreukázané tvrdenie sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené je podanie sťažnosti pre nečinnosť potrebné hodnotiť ako podanie oneskorené, v dôsledku čoho sťažovateľ nevyužil tento účinný prostriedok kvalifikovaným spôsobom, a preto ústavný súd musel ústavnú sťažnosť podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietnuť pre neprípustnosť.

Ad 3 Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6 Ntro 1/06-1747, ktorým zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 8. augusta 2006, ústavný súd musel v tejto časti sťažnosť odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Je potrebné uviesť, že námietky vznesené sťažovateľom nie je možné považovať za dôvodné. Krajský súd v napadnutom uznesení dostatočným spôsobom objasnil, prečo zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, keď v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Senát Krajského súdu v Prešove pri rozhodovaní tejto veci v zmysle § 79 ods. 2 Tr. por. aj v tomto štádiu trestného stíhania skúmal či dôvody väzby u obžalovaného M. Š. trvajú alebo sa zmenili alebo pomínuli. Dospel k záveru, že u obžalovaného je aj naďalej daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Menovaný sa mal podľa obžaloby dopustiť 13 dielčích skutkov kvalifikovaných ako pokračujúci trestný čin krádeže a poškodzovania cudzej veci formou spolupáchatelstva podľa § 9 ods. 2 k § 247 ods. 1, 5 písm. c), § 257 ods. 1 Tr. zák., ktoré mal spáchať s ďalšími 2, resp. 3 spoločníkmi v dobe od decembra 2003 do augusta 2005. Podozrenie, že sa mal týchto skutkov dopustiť vyplýva z celej rady dôkazov, ale čiastočne i z výpovede spoluobvineného M. A. Obž. M. Š. bol pritom už v minulosti súdne trestaný za majetkovú trestnú činnosť a predmetné skutky mal spáchať dokonca v skúšobnej dobe 3 rokov po podmienenom prepustení z výkonu

trestu odňatia slobody dňa 19. 9. 2002. Práve tieto skutočnosti odôvodňujú obavu, že by obž. M. Š. po prepustení z väzby na slobodu mohol pokračovať v páchaní majetkovej trestnej činnosti.“

Preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať ani za arbitrárne, ale ani za nedostatočne zdôvodnené.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2006